गुरुकृपायोगानुसार साधना - भाग ३

अनुक्रमणिका

(काही वैशिष्ट्यपूर्ण सूत्रे (मुद्दे.) '*' या चिन्हाने दर्शवली आहेत.)

१. 'गुरुकृपायोग' या शब्दाची व्याख्या व समानार्थी शब्द ११
१ अ. व्याख्या ११
१ आ. समानार्थी शब्द ११
२. गुरुकृपायोगाची निर्मिती व स्थिती ११
३. गुरुकृपायोगाचे महत्त्व ११
३ अ. गुरुकृपायोगामुळे अहं लवकर कमी होणे ११
३ आ. गुरुकृपायोगानुसार साधना करणाऱ्याला गुरुकृपेमुळे संगीतातील रागातील बीजस्वर सिद्ध करावा न लागता तो आपोआपच तेवढ्या ताकदीने म्हणता येणे १२
३ इ. आध्यात्मिक उन्नतीनुसार योगमार्गात होत जाणारा बदल व गुरुकृपायोगाचे महत्त्व १२
३ ई. गुरुकृपायोगामध्ये इतर योग अंतर्भूत असणे १३
३ उ. सगुणातून निर्गुणाकडे जाणे १४
३ ऊ. समष्टी साधना १६
३ ए. उन्नती १७
३ ऐ. इतर लोकांच्या संदर्भात महत्त्व २०
३ ओ. मुक्ती व मोक्ष यांची प्राप्ती २०
४. गुरुकृपायोगाची वैशिष्ट्ये २२
४ अ. गुरुकृपायोग हा निरपेक्ष भावावर आधारलेला योग असणे २२
४ आ. गुरुकृपायोगानुसार साधनेची वैशिष्ट्ये व प्रवाही प्रक्रिया (टप्पे) २२
४ इ. समष्टी साधनेच्या संदर्भातील वैशिष्ट्ये २२
४ ई. डॉ. जयंत आठवले यांच्या संकल्पानुसार सप्तदेवतांची सूक्ष्मातून उपस्थिती व त्यांचे सूक्ष्मातील कार्य २५

४ उ. गुरुकृपायोगानुसार साधना करणाऱ्या सनातनच्या साधकांना परात्पर गुरु प.पू. डॉक्टरांच्या कृपेमुळे ज्ञान मिळणे ३०
४ ऊ. गुरुकृपायोग हा ब्रह्मांडकर्माशी संलग्न असल्याने त्याने आपोआपच जिवाला त्याच्या सहज जीवनात वैश्‍विकपणाची जाणीव करून देणे ३०
४ ए. युगांच्या संदर्भातील वैशिष्ट्ये ३०
४ ऐ. गुरुकृपायोगानुसार साधना करणाऱ्याचा मृत्यू व मृत्योत्तर गती ३२
५. गुरुकृपायोगानुसार साधना ३४
६. वाईट शक्तींचा त्रास व गुरुकृपायोग ४०
७. ईश्‍वरी राज्याची स्थापना व गुरुकृपायोग ४३
८. गुरुकृपायोगानुसार साधना केल्यावर येणाऱ्या अनुभूती ४५
८ अ. कर्म, ज्ञान व भक्ती यांनी युक्त असलेल्या गुरुकृपायोगानुसार साधना करणाऱ्याला अनुभूती लवकर येणे ४५
८ आ. गुरुकृपायोगानुसार साधना करणाऱ्यांच्या देहाला कमी पातळीलाही सुगंध येणे व सुगंधाच्या माध्यमातून त्याने ब्रह्मांडाच्या पलीकडेही कार्य करणे ४६
८ इ. गुरुकृपायोगासारख्या सहजयोगात ईश्‍वराने आपणहून सुगंधरूपे साधकाजवळ कायमस्वरूपी वास करणे, तर इतर योगांत सुविचारातून अनुभूती म्हणून त्याने सुगंधाची उत्पत्ती करणे ४६
८ ई. गुरुकृपायोगानुसार साधना केल्याने आज्ञाचक्र जागृत होऊन इतर योगांप्रमाणे ‘दर्शने होणे’ असे न होता सर्वांत कमी अवधीत उच्च प्रतीचे ज्ञान मिळणे ४६
८ उ. गुरुकृपायोगानुसार साधना करणाऱ्यांवर देवतांनी सूक्ष्मातून पुष्पवृष्टी करणे ४७
९. सांप्रदायिक साधना व गुरुकृपायोगानुसार साधना ४७
१०. गुरुकृपायोगाची इतर योगमार्गांशी तुलना ५०

मनोगत

ईश्वरप्राप्तीसाठी कर्मयोग, भक्तीयोग, ध्यानयोग, ज्ञानयोग यांसारखे विविध योगमार्ग (साधनामार्ग) आहेत. या सर्वांना सामावून घेणारा असा एक योगमार्ग आहे व तो म्हणजे 'गुरुकृपायोग' ! म्हणूनच गुरुकृपायोगानुसार साधना करणाऱ्याला कोणत्याही विशिष्ट योगाचा अवलंब करून साधना करावी लागत नाही, तर त्याची आध्यात्मिक उन्नती सहजरीत्या, सर्वांगीण व इतर योगमार्गांच्या तुलनेत जलदगतीने होते. म्हणूनच 'गुरुकृपायोग' हा ईश्वरप्राप्तीचा सर्वश्रेष्ठ असा 'सहजयोग' आहे.

गुरुकृपायोगानुसार साधना म्हणजे, व्यष्टी साधना (वैयक्तिक आध्यात्मिक उन्नतीसाठीचे प्रयत्न) व समष्टी साधना (समाजाच्या आध्यात्मिक उन्नतीसाठीचे प्रयत्न) यांचा सुयोग्य समन्वय होय. व्यष्टी व समष्टी साधना यांचे विविध घटक कोणते व ते आचरणात कसे आणावेत, यांविषयीचे सुलभ मार्गदर्शन 'गुरुकृपायोगानुसार साधना - भाग १' या ग्रंथात केले आहे. 'गुरुकृपायोगानुसार साधना - भाग ३'चे, म्हणजे प्रस्तुत ग्रंथाचे वैशिष्ट्य असे की, यात गुरुकृपायोगाचे महत्त्व व उपयुक्तता, गुरुकृपायोगानुसार साधनेचे विविध पैलू यांच्याविषयी अध्यात्मशास्त्रदृष्ट्या अधिक सखोल व सूक्ष्म-स्तरावर विवरण केले आहे.

समष्टी साधनेसाठी लागणारे आवश्यक गुण कोणते, गुरुकृपायोगानुसार साधना केल्यास इतर सांप्रदायिक साधनांच्या व योगमार्गांच्या तुलनेत कमी कालावधीत जलद आध्यात्मिक उन्नती का व कशी होते, गुरुकृपायोगानुसार साधना करणाऱ्याला कमी पातळीलाही अनुभूती लवकर का येते व दुर्मिळ ज्ञानप्राप्ती का होते, गुरुकृपायोगात मृत्यूपूर्वी व मृत्यूनंतरही जिवावर गुरुकृपा कशी असते यांसारख्या विविधांगी विषयांवर मार्गदर्शन करणारा हा ग्रंथ आपल्याला एका नाविन्यपूर्ण ज्ञानविश्वात घेऊन जातो.

ईश्वरी कृपेमुळे सनातनच्या साधकांना मिळालेले हे ज्ञान पुढच्या स्तराचे असल्याने समजण्यास थोडे कठीण आहे. असे असले तरी 'भाग १'चा अभ्यास करून प्रत्यक्ष साधना करणाऱ्यास या ज्ञानात काठीण्य वाटणार नाही. जिज्ञासा व तळमळ असल्यास प्राथमिक अवस्थेतील साधकालाही या ज्ञानाचे आकलन होणे शक्य आहे.

या ग्रंथातील ज्ञानाचा उपयोग प्रत्येकाला आपली साधना वृद्धींगत करून ईश्वरप्राप्ती करून घेण्यासाठी करता येवो, ही श्रीगुरुचरणी प्रार्थना. - संकलक